

A Közbeszerzési Döntőbizottság figyelem felhívása a konzorciumok jog- és ügyfélképességéről

A Közbeszerzési Döntőbizottság a konzorciumok jog- és ügyfélképességével kapcsolatosan a következőkben ismertetett bírósági ítéletekre és döntőbizottsági joggyakorlatra hívja fel a közbeszerzési eljárásokban részt vevők figyelmét:

I.

A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 52. §-a lehetővé teszi, hogy több ajánlattevő közösen is tehessen ajánlatot (közös ajánlattevők).

Hasonlóképpen a Kbt. a két szakaszból álló eljárások esetében is lehetővé teszi, hogy több részvételre jelentkező közös részvételi jelentkezést nyújtson be (Kbt. 41. § (7) bekezdése).

A Kbt. a következők szerint határozza meg az ajánlattevő, illetőleg a részvételre jelentkező fogalmát:

A Kbt. 4. § 1. pontja szerint ajánlattevő: az a természetes személy, jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, egyéni cég vagy személyes joga szerint jogképes szervezet vagy külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe, aki, illetőleg amely

- a) a közbeszerzési eljárásban ajánlatot tesz, továbbá
- b) az 59. § (5) bekezdés a) pontja alkalmazásában az is, aki (amely) az ajánlati biztosítékot az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátotta, továbbá
- c) az ajánlattételi határidő lejártáig az a), b) pontokban foglaltakon kívül az is, aki (amely) a dokumentációba az ajánlatkérőnél beletekintett, illetőleg azt átvette, vagy kiegészítő tájékoztatást kér, vagy előzetes vitarendezést kezdeményez.

A Kbt. 4. § 31. pontja értelmében részvételre jelentkező: az a természetes személy, jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, egyéni cég vagy személyes joga szerint jogképes szervezet, a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe, aki (amely)

- a) a két szakaszból álló eljárás első, részvételi szakaszában részvételi jelentkezést nyújt be, továbbá
- b) a 102. § (5) bekezdés alkalmazásában az is, aki (amely) a részvételi dokumentációt átvette, továbbá

c) a részvételi határidő lejártáig az a), b) pontokban foglaltakon kívül az is, aki (amely) a dokumentációba az ajánlatkérőnél beletekintett vagy kiegészítő tájékoztatást kér vagy előzetes vitarendezést kezdeményez.

A közbeszerzési eljárásokban az ajánlattevők és a részvételre jelentkezők számos esetben közös ajánlattevőként, illetőleg közös részvételre jelentkezőként nyújtják be ajánlatukat, részvételi jelentkezésüket.

A Kbt. 2010. szeptember 15. napjától hatályos 70. § (6) bekezdése kimondja, hogy ha egy - a 4. § 2. pontjának a)–d) alpontjai hatálya alá nem tartozó - személy (szervezet) a közbeszerzés értékének huszonöt százalékát meghaladó mértékben fog részt venni a szerződés - részajánlat-tételi lehetőség biztosítása esetén egy részre vonatkozó szerződés - teljesítésében, akkor nem lehet alvállalkozónak minősíteni, hanem az ajánlatban és a szerződés teljesítése során közös ajánlattevőként kell, hogy szerepeljen.

A Kbt. ezen új rendelkezésére tekintettel feltehetően még több esetben kerül sor közös ajánlattétel, illetőleg közös részvételi jelentkezés benyújtására.

Az általános gyakorlat szerint az ajánlatkérők az ajánlati/ajánlattételi felhívásban előírják, hogy közös ajánlattétel esetében az ajánlathoz csatolni kell a közös ajánlattevők által megkötött polgári jogi szerződést (konzorciumi szerződést), mely szerződéssel kapcsolatosan - így különösen a közös ajánlattevők képviselőjével, illetőleg a felelősségvállalásával - az ajánlatkérők elvárásokat fogalmaznak meg. Ugyanez mondható el a részvételi felhívásokra is.

A Fővárosi Ítéltábla alábbiakban ismertetett jogerős ítéletei értelmében a *konzorciumoknak jogképességük, önálló jogalanyiságuk nincs, saját nevük alatt jogok szerzésére és kötelezettségek vállalására nem jogosultak*. A konzorciumot polgári jogi szerződés hozza létre, a konzorciumi szerződés a szerződő felek között kötelmi jogviszonyt keletkeztet. A konzorciumi szerződéssel nem jön létre a szerződő felektől elkülönült jogi személy. Sem a Kbt., sem más jogszabály a konzorciumot jogalanyisággal, jogképességgel nem ruházza fel.

A *Fővárosi Ítéltábla* a 2009. november 18. napján meghozott 3.Kf.27.267/2009/11. számú ítéletében [\(letölthető innen\)](#) arra az álláspontra helyezkedett, hogy a konzorcium nem jogi személy, harmadik személyek felé szerződéses nyilatkozatot a tagok személyesen vagy képviselő útján tehetnek.

A Fővárosi Ítéltábla kifejtette azt is, hogy a konzorcium a Kbt. 4. § 1. és 31. pontjaiban felsorolt személyi körbe nem tartozik. A konzorcium nem jogi személy, nem jogi személyiség nélküli gazdasági társaság és a személyes joga szerint sem jogképes szervezet.

Az ítélet indokolása szerint a konzorcium nem jogi személy és a szerveződés mögött nincs olyan egyéb jogszabályi előírás sem, amely következtében jogi személyiség hiányában jogalanyisága elfogadható lenne. „A tagok szerződése a közbeszerzési eljárásban való részvétel szempontjából annyiban volt jelentős, amennyiben a konzorcium képviselője a tagok nevében a közbeszerzési eljárásban nyilatkozatokat tehetett”.

„Annak ellenőrzésekor, hogy a jelentkezés megfelel-e a kiírás feltételeinek, a konzorciumot, mint közös részvételre jelentkezőt (Kbt. 52. §) kellett az ajánlatkérőnek vizsgálnia, mert a Kbt. 4. § 31. pontjába foglalt előírást csak a konzorciumi tagok teljesítik”.

A Közbeszerzési Döntőbizottság a fentiekre tekintettel a jelenlegi jogi szabályozás mellett javasolja, hogy az ajánlatkérők valamennyi közbeszerzési eljárás esetében írják elő követelményként, hogy közös ajánlattétel vagy közös részvételi jelentkezés esetében az ajánlat, illetőleg a részvételi jelentkezés kétséget kizáró módon, egyértelműen tartalmazza, hogy kik a közös ajánlattevők, illetőleg a közös részvételre jelentkezők.

A Közbeszerzési Döntőbizottság az esetleges jogviták elkerülése érdekében a közös ajánlattevőknek, illetőleg közös részvételre jelentkezőknek azt javasolja, hogy a jövőben az ajánlattételük, illetőleg részvételi jelentkezésük benyújtásakor azt ne konzorciumként (ne konzorcium elnevezés alatt) tegyék meg, hanem a felolvasólapon és az ajánlat, illetőleg a részvételi jelentkezés többi részében is a közös ajánlatot, közös részvételi jelentkezést benyújtók nevének, címének felsorolásával, egyértelműen közös ajánlattevőként, illetőleg közös részvételre jelentkezőként (közös ajánlattevők, illetőleg közös részvételre jelentkezők elnevezés alatt).

Javasolja ezt a Közbeszerzési Döntőbizottság a jelen figyelem felhívás II. fejezetében írtakra is, melyben a Közbeszerzési Döntőbizottság a közös ajánlattevőknek, illetőleg közös részvételre jelentkezőknek azt javasolja, hogy amennyiben ajánlatukat, illetőleg részvételi jelentkezésüket konzorciumként (konzorcium elnevezés alatt) nyújtották be, a jogorvoslati kérelemben a konzorcium minden egyes tagja önállóan, nevének és székhelyének feltüntetésével kérelmezőként kerüljön megnevezésre. Ebben az esetben eltérhet a közbeszerzési eljárás ajánlattevője, részvételre jelentkezője (konzorciumként történt ajánlattétel, részvételi jelentkezés esetében) és a jogorvoslati eljárás kérelmezője (közös ajánlattevők, közös részvételre jelentkezők), amely adott esetben felesleges jogvitákat eredményezhet.

II.

Jogvitákat eredményezett az, hogy a közbeszerzési eljárásban ajánlattevőként vagy részvételre jelentkezőként részt vett konzorcium jogosult-e jogorvoslati kérelem benyújtására.

A jogvitákban eljáró bíróságok egymással ellentétes jogi álláspontra helyezkedtek a kérelmező személye, a jogorvoslati kérelem előterjeszhetősége tekintetében.

A Kbt. 323. § (1) bekezdése értelmében kérelmet nyújthat be az ajánlatkérő, az olyan ajánlattevő, részvételre jelentkező vagy egyéb érdekelt, akinek jogát vagy jogos érdekét az e törvénybe ütköző tevékenység vagy mulasztás sérti vagy veszélyezteti.

A *Fővárosi Ítéltábla* a 2009. október 29. napján meghozott *4.Kf.27.226/2009/8.* számú ítéletében [\(letölthető innen\)](#) arra az álláspontra helyezkedett, hogy miután a részvételi jelentkezést a konzorcium nyújtotta be és emiatt részvételi jelentkezését nem nyilvánították érvénytelennek, illetőleg emiatt jogorvoslati kérelmet nem nyújtottak be, így a konzorcium által kezdeményezett jogorvoslati eljárásban a konzorcium, mint részvételre jelentkező státusza nem vitatható, részvételre jelentkezőként jogosult volt a jogorvoslati kérelem előterjesztésére.

A *Fővárosi Ítéltábla* másik tanácsa a már hivatkozott 2009. november 18. napján meghozott *3.Kf.27.267/2009/11.* számú ítéletében [\(letölthető innen\)](#) viszont arra az álláspontra helyezkedett, hogy a nem jogképes, nem önálló jogalany, ezért saját neve alatt jogok szerzésére, kötelezettségek vállalására nem jogosult konzorcium egyéb törvényi felhatalmazás hiányában a jogorvoslati kérelem előterjesztésére nem volt jogosult.

A Legfelsőbb Bíróság előtt egymással párhuzamosan mindkét ítélet kapcsán felülvizsgálati eljárás van folyamatban, melyekben az eldöntendő jogkérdés az, hogy konzorcium jogosult-e jogorvoslati kérelem jogszerű előterjesztésére.

A *Fővárosi Bíróság* a közelmúltban, a 2010. október 6. napján meghozott *12.K.34.754/2009/8.* számú ítéletében [\(letölthető innen\)](#) arra az álláspontra helyezkedett, hogy a „konzorcium két független jogalany olyan alkalmi társulása, amely közös név alatti megjelenésre csak, mint a közbeszerzési eljárás részvételi jelentkezője jogosult, de a hatósági, illetve bírósági eljárásban ügyféltársak, illetve pertársak. A konzorcium – ami jelen esetben két önálló jogi személy alkalmi gazdasági érdekközössége, melyből az egyik tag a vezető tag -, nem jogképes, nem önálló jogalany, saját neve alatt jogok szerzésére, kötelezettségek vállalására nem jogosult, nincs a tagjaitól elkülönült szervezete. Egyéb törvényi felhatalmazás hiányában a jogorvoslati kérelem előterjesztésére nem volt jogosult”.

A Közbeszerzési Döntőbizottság a Fővárosi Ítéltábla 3.Kf.27.267/2009/11. számú és a Fővárosi Bíróság 12.K.34.754/2009/8. számú ítéleteiben foglaltakra tekintettel a 2010. november 24. napján meghozott D.802/27/2010. és D.803/29/2010. számú, a 2010. november 26. napján meghozott D.906/2/2010. számú végzéseivel a konzorciumok kérelmére indult jogorvoslati eljárásokat érdemi vizsgálat nélkül megszüntette, illetőleg a konzorcium által benyújtott jogorvoslati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Megállapította, hogy a konzorciumok a jogorvoslati kérelem benyújtására nem voltak jogosultak, a jogorvoslati eljárásokban nem volt joghatályosan előterjesztett jogorvoslati kérelem.

A Közbeszerzési Döntőbizottság - annak érdekében, hogy a kérelmező személyének megnevezése ne képezze akadályát a jogorvoslati eljárás megindításának, illetőleg lefolytatásának - a közös ajánlattevőknek, illetőleg közös részvételre jelentkezőknek azt javasolja, hogy amennyiben ajánlatukat, illetőleg részvételi jelentkezésüket konzorciumként (konzorcium elnevezés alatt) nyújtották be, a jogorvoslati kérelemben a konzorcium minden egyes tagja önállóan, nevének és székhelyének feltüntetésével kérelmezőként kerüljön megnevezésre.

Ebben az esetben az igazgatási szolgáltatási díjat, a közös kérelmezőknek egyszerűen kell megfizetniük.

Amennyiben a konzorcium (jogi) képviselőt kíván megbízni a jogorvoslati eljárás során történő képviselőre, a Közbeszerzési Döntőbizottság javasolja, hogy a képviselő részére adott meghatalmazást a konzorcium minden egyes tagja, mint kérelmező írja alá, így valamennyi közös ajánlattevő, illetőleg közös részvételre jelentkező nevében jogosult lesz eljárni a képviselő.

A Közbeszerzési Döntőbizottság a Legfelsőbb Bíróságnak a felülvizsgálati eljárások során meghozott döntéseiről, azok meghozatalát követően tájékoztatást ad.